Fintraffic

Liikenteen digitalisaatioasteen noston rahoittaminen

28.10.2021 Pertti Korhonen

Fintraffic

13%

kaikista yritysten ja kotitalouksien varoista katoaa logistiikan ja liikkumisen kuluihin.

Digitalisaatio tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden tehostaa liikennejärjestelmää.

20%

päästöistä aiheutuu liikenteestä.

Liikenteen päästöt pitäisi kuitenkin puolittaa vuoteen 2030 mennessä.

Fintrafficin Suomelta saama tehtävä

Yhteiskunnan, elinkeinoelämän sekä viranomaisten tarvitsemien välttämättömien **liikenteenohjaus-** ja **hallintapalveluiden** tuottaminen.

Kumppanuuksien ja **yhteistyöverkostojen rakentaminen** sekä **kansainvälisesti kilpailukykyisten** liikennealan **liiketoimintaekosysteemien** kehittymisen edistäminen **Suomessa.**

Alan markkinaehtoisten tuotteiden ja **palvelujen kehityksen** sekä toimialan yritys- ja **vientivetoisen kasvun** vauhdittaminen.

Uudentyyppisiä liikenteenohjauksen ja –hallinnan **palveluiden** tuottaminen markkinaehtoisesti **asiakastarpeiden pohjalta** yhteistyössä muiden yritysten ja toimijoiden kanssa.

Uusien, liikennetietoja nykyistä laaja-alaisemmin jakavien ja hyödyntävien **alustaratkaisujen** luomista sekä uuden **datapohjaisen palveluliiketoiminnan** ja **arvonluonnin** edistämistä.

Miten Suomi mittaa onnistumistamme?

Liikkumisen ja kuljettamisen tehostuminen, liikenteen sujuvoituminen ja liikenneturvallisuuden parantuminen.

Viranomaisten yhtiöltä saamien palveluiden luotettavuus ja laatu.

Elinkeinoelämän uusien liiketoimintamahdollisuuksien edistäminen.

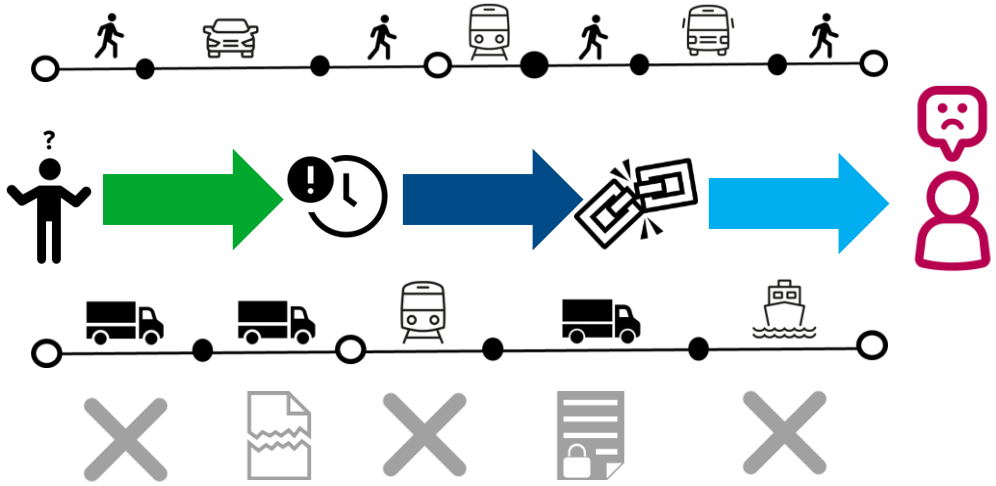
Liikenteen kehittäminen ympäristön kannalta kestävällä tavalla.

Lähde: Fintrafficin omistajastrategia 16.10.2019

Siiloutuneesta toimintaympäristöstä kohti kestävää liikennejärjestelmää

2020: Matkaketjuvisio ei ole toteutunut

- × Asiakkaalle ei pystytä tarjoamaan saumatonta matkaketjukokemusta
- × Yhtenäisiä pelisääntöjä ei ole
- × Informaatio on hajallaan, data ei kulje läpi

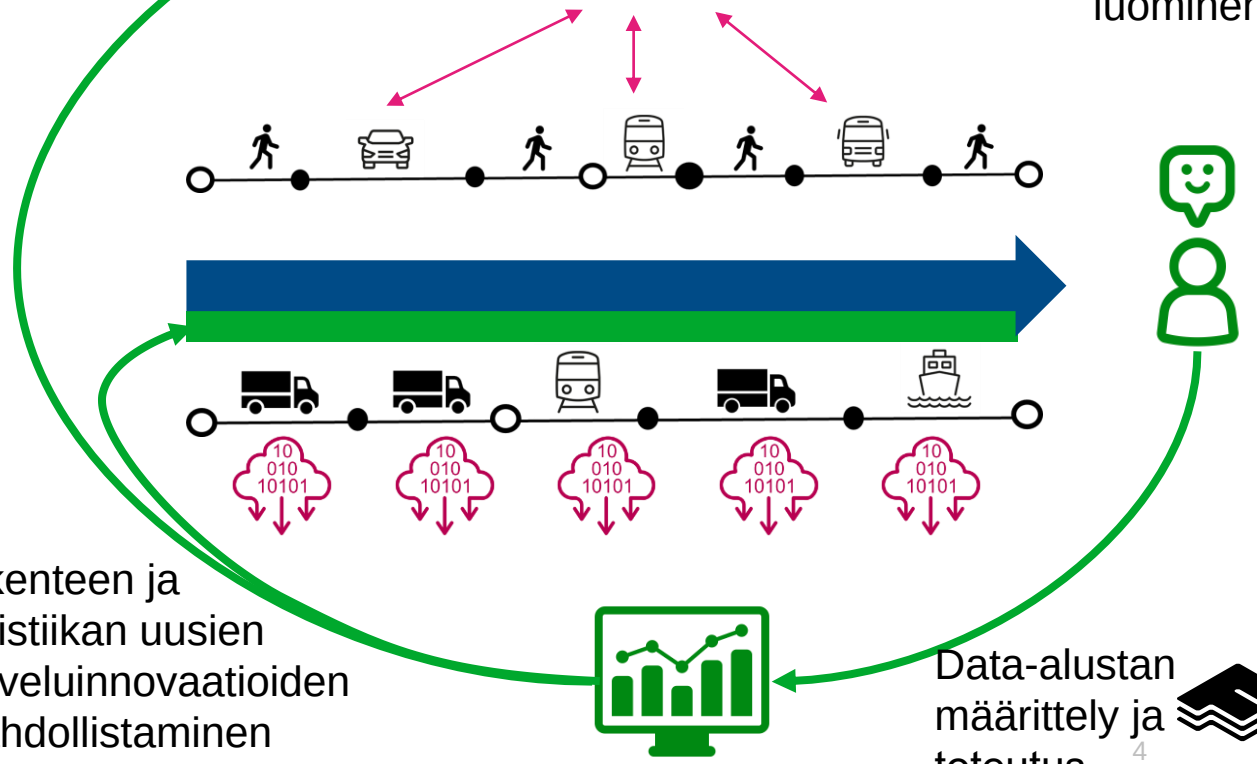
- × Kokonaisarkkitehtuuri puuttuu
- × Mekanismit ekosysteemin kehittämiseen puuttuvat
- × Uusi liiketoiminta on vaikeuksissa

2030: Sujuvat liikenteen ja logistiikan ketjut

Toimivat palvelut kasvukeskuksissa ja syrjäseuduilla

Kestävä ja toimiva liikenne-järjestelmä

Kehityksen ohjaus, yhteisten sopimusten ja pelisääntöjen luominen

Liikenteen ja logistiikan uusien palveluinnovaatioiden mahdollistaminen

Data-alustan määrittely ja toteutus

Mitä asioita julkisilla päätöksillä tulisi edistää?

Data

- Matkatietoinformaation (palvelut, reitit, pysäkit, aikataulut jne.) kattavuus ja datan laatu on saatava kuntoon.
- Data helposti saataville koontikantaan tai reititysmoottorin kautta.
- Euroopan käytäntöjen harmonisointi tärkeää. Olemassa olevia vaatimuksia ja standardia toteutetaan Euroopassa eri maissa hyvin eri tavoilla.

Liiketoiminta

- Matkaketjujen myymisen saaminen kannattavaksi mm. puolesta-asioinnilla siten, että määräävässä markkina-asemassa olevilla operaattoreilla olisi velvoite myydä palveluitaan tukkuhintaan matkaketjutoimijoille. Lain toteutumisen valvonta varmistettava.
- Matkaketjupalveluiden käyttäjien insentiivien käyttöönotto.
- Eri liikennemuodoista koostuvan matkaketjun myyminen yhdestä kanavasta tulisi velvoitteiden ja vastuiden osalta erottaa MaaS- ja palvelupakettina myydystä liikenteestä. Matkaketjun myyjä vastaisi myymiensä lippujen kelpoisuudesta ko. vuoroille, lisäarvopalvelua pakettina myyvällä voi olla vastuuta myös matkan toteutumisesta.
- Matkaketjupalveluiden vaikuttavuuden kattava arviointi, jotta joukkoliikenteen palveluiden lisäkysynnän vaatima julkinen subventio olisi hyväksyttävää.

Teknologia

- Puolesta-asioinnin toteuttaminen yksinkertaisesti ja tietoturvallisesti, esim. MyData-/faktalompakko.
- Lippurajapintojen yksinkertaistaminen. Point-to-point -integraatiot ovat liian kalliita.
- Yhteinen maksuliikenneratkaisu liikennepalveluissa tulisi perustua kaupallisten maksuliikennetoimittajien globaaleihin standardeihin, joita tarjoajien olisi palveluissaan tarjottava yhtenä välineenä.

Käyttäjäkokemus

- Matkaketjujen oston kokemus vaivattomaksi, esim. alennusperusteita ei pitäisi tarvita todistaa eri matkaketjun väleille erikseen.
- Häiriötilanteet (myöhästymiset jne.) pitäisi olla reaaliaikaisesti käyttäjällä nähtävillä, jotta joko manuaalinen tai automaattinen uudelleenreititys voidaan tehdä.

Yhteenveto

- Liikenteen **digitalisaation** avulla **parannetaan** liikenteen **turvallisuutta**, **alennetaan päästöjä**, **pienennetään kustannuksia**, **parannetaan** asiakkaiden **palveluita** sekä **luodaan** Suomessa toimiville yrityksille uusia **markkinoita** ja **vientimahdollisuuksia**. Samalla voidaan kiihdyttää yksityisiä **investointeja** sekä luoda **työpaikkoja**. Liikenteen digitalisaatioaste tulee nähdä keskeisenä **keinona** Suomen **vihreässä siirtymässä**.
- Jotta Suomi voi tehostaa digitalisaation ja Fintrafficin tuottamien palveluiden avulla liikennejärjestelmäänsä, parantaa kilpailukykyään ja nopeuttaa liikenteen päästöjen alenemista, talousarviossa vuodelle 2022 tulee varmistaa seuraavat toimenpiteet ja niiden rahoitus:
    1. Jotta liikenteen digitalisaatioasteen edistäminen etenee Liikenne 12 -suunnitelman ja globaalin kehityksen mukaisesti, Fintraffic esittää liikenteen **ekosysteemityön** ja **tietopalveluiden rahoitukseen 3 miljoonaa euroa**.
    2. **Fintrafficin taloustilanne ei mahdollista maan hallitusohjelman, valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja yhtiön omistajastrategian mukaista toimintaa lähivuosina**. **Yhtiö** on **tehostanut toimintaansa** vuoden 2019 alusta lähtien **lähes 25 miljoonaa euroa** ja on hyvässä vauhdissa sille asetetun 30 miljoonan euron kumulatiivisen tehostamistavoitteen saavuttamisessa. Toteutetut korjaus- ja kehitysinvestoinnit liikenteen turvallisuuden, varautumisen ja tehokkuuden parantamiseksi kasvattavat tulevina vuosina poistoja. Väyläviraston palvelusopimukselle valtion talousarviossa määritelty enimmäistaso ei enää 2022 alkaen riitä kattamaan poistojen nousua ja strategian toteuttamisen vaatimia menoja ja yhtiö joutuu käynnistämään sopeuttamistoimet. **Asiaan tulisi löytää mahdollisimman nopeasti ratkaisu VM:n, LVM:n ja Väyläviraston kesken**, jotta yhtiön voi toteuttaa sille asetettua omistajastrategiaa.